

Basisverkiezingsprogramma Gemeenteraadsverkiezingen 2010

Centrum voor Lokaal Bestuur – Partijbureau PvdA

Amsterdam, juli 2009

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1 Werk, juist nu van het allergrootste belang!	4
2 Goed wonen voor iedereen.....	6
3 Van achterstandswijk naar prachtwijk.....	8
4 Integratie: samen werken aan één Amsterdam/ Terneuzen/ Groningen	9
5 We zorgen voor veiligheid	11
6 Onderwijs: geen kind van school zonder diploma	12
7 Goede en betaalbare zorg	13
8 Jongeren	15
9 Een sociaal vangnet voor wie dat nodig heeft	16
10 Een vitaal platteland	17
11 Sport verbindt en daagt uit.....	19
12 Veilig verkeer en toegankelijk openbaar vervoer.....	20
13 Een groene en duurzame gemeente	21
14 We bestrijden discriminatie.....	22
15 Moderne democratie en goed bestuur.....	23
16 Internationale solidariteit.....	24
18 Kunst en cultuur: een bron van inspiratie	25
19 Aanpak drugsoverlast en verslaving	26

Inleiding

De Partij van de Arbeid staat voor een gemeente die er voor u is. Juist nu kan de gemeente veel voor u betekenen. Door te investeren in werkgelegenheid en door de dreigende tweedeling een halt toe te roepen. Wie wil kan op ons rekenen, en we rekenen ook op u!

De Partij van de Arbeid in Amsterdam/Venlo/Terneuzen staat voor werk. In deze tijd van economische crisis versnellen we bouwprojecten en spelen we een bemiddelende rol tussen werkgevers, onderwijsinstellingen en werknemers. We houden een extra oogje op ouderen, jongeren, nieuwe Nederlanders en andere kwetsbare groepen om te zorgen dat ook zij nu niet aan de kant komen te staan.

De Partij van de Arbeid in Amsterdam/Venlo/Terneuzen strijdt tegen de verloedering. Iedereen heeft recht op een veilige en schone buurt waar kinderen fijn op straat kunnen spelen en waar ouderen 's avonds de deur uit kunnen. Dat betekent niet alleen dat het vuilnis keurig op tijd wordt opgehaald en dat iedere wijk een wijkagent heeft maar ook dat bewoners zich verantwoordelijk voelen voor hun buurt. Daarom pakken we overlast, vervuiling, discriminatie en huftegerig gedrag voortvarend aan.

De Partij van de Arbeid verbetert de dienstverlening van de gemeente. U hoort centraal te staan in alles wat we doen. Als we buurten opknappen luisteren we dus naar bewoners, en voor het verbeteren van de thuiszorg luisteren we naar ouderen. We verkorten de wachttijden voor bijvoorbeeld de schuldhulpverlening en wikkelen vergunningen zo snel mogelijk af. Regeldruk voor ondernemers verminderen we tot het noodzakelijke. En we gaan zuinig om met publiek geld.

We strijden tegen de verloedering en voor één Amsterdam/ Venlo/ Terneuzen. Dat doen we mét u, dat doen we vóór u.

1 Werk, juist nu van het allergrootste belang!

Werk is van groot belang voor zowel individuele mensen als de samenleving. Werk verschaft niet alleen inkomen, het draagt ook bij aan eigenwaarde, sociale contacten en vermindert afhankelijkheid. Werk houdt mensen betrokken bij de samenleving en is een voorwaarde voor solidariteit en emancipatie. De Partij van de Arbeid zet zich daarom sinds haar oprichting al in voor het scheppen en in stand houden van werkgelegenheid.

In deze economisch donkere dagen is dat bepaald geen gemakkelijke opgave. Bij veel bedrijven staan banen op de tocht of vallen ontslagen. Dat is bedreigend voor een grote groep mensen, maar vooral ook voor diegenen die toch al een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben, zoals uitzendkrachten, voormalige bijstandsgerechtigden, jongeren, ouderen, nieuwe Nederlanders en mensen met een chronische ziekte dan wel lichamelijke- of verstandelijke beperking lopen nu niet alleen het risico om eerder hun werk kwijt te raken, hun perspectief op een nieuwe baan is ook veel kleiner. Om deze mensen aan de slag te helpen en te houden is maatwerk noodzakelijk.

De Partij van de Arbeid wil juist nu zoveel mogelijk mensen aan het werk houden. En wanneer mensen tóch hun baan kwijt raken, vindt de PvdA het van groot belang dat mensen zo snel mogelijk aan een andere baan worden geholpen of dat ze via een opleiding de kans krijgen om in de toekomst weer aan het werk te gaan. In de tussentijd moeten tijdelijke werklozen kunnen rekenen op een fatsoenlijke uitkering.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil ook dat werklozen meteen geholpen worden met het vinden van een andere baan en niet pas na afloop van hun werkloosheidsuitkering. De goede ervaringen (elders) met regionale en lokale mobiliteitscentra moeten worden voortgezet. Dergelijke centra begeleiden mensen die ontslagen dreigen te worden naar ander werk of een opleiding.
- Om werknemers in de bouw aan het werk te houden worden reeds geplande bouw- en wegenprojecten versneld uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor onderhouds-, isolatie- en renovatieprojecten.
- Bij grote bouwprojecten moeten afspraken worden gemaakt met aannemers en ontwikkelaars over het in dienst nemen van een aantal werkzoekenden uit de betreffende wijk of gemeente.
- Het zijn bedrijven, ondernemers, die zorgen voor banen en voor voldoende voorzieningen op wijkniveau. De PvdA wil deze ondernemers steunen met een starters- en microkrediet, microkredieten. Zelfstandigen met een laag inkomen kunnen kwijtschelding van gemeentelijke heffingen krijgen.
- Voor ondernemers en burgers moet er één loket komen. Ondernemers hoeven dan niet meer langs allerlei verschillende gemeentelijke afdelingen, maar krijgen één vast aanspreekpunt voor bouwplannen, vergunningen en arbeidsmarktvragestukken.
- Goed contact tussen de gemeente en lokale ondernemers is altijd nuttig, maar zeker belangrijk in tijden van economische tegenwind. De PvdA wil dat de gemeente met ondernemers overlegt over de economische situatie in de gemeente en de regio.
- De PvdA wil dat de gemeenten met ondernemers en onderwijsinstellingen om de tafel gaat zitten om te kijken waar stageplaatsen en werkplekken beter kunnen aansluiten op het lokale en regionale opleidingsaanbod
- De gemeente faciliteert en stimuleert een versnelde aanleg van glasvezelkabels zodat de bouw- en telecomsector een belangrijke zet in de rug krijgt.
- De PvdA wil dat de wachtlijsten voor de sociale werkvoorziening verdwijnen.
- Bij het in dienst nemen van mensen met minder kansen op de arbeidsmarkt zoals mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking, nieuwe Nederlanders,

vrouwen en ouderen, heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. De PvdA vindt dat er bij de gemeenten meer mensen met een arbeidshandicap moeten worden aangenomen. Het streven is tenminste vijf procent van het personeelsbestand te reserveren voor mensen met een arbeidshandicap. Daar waar nodig worden werkplekken aangepast voor mensen met een arbeidshandicap.

- Wie kan werken moet werken. Tegenover rechten staan ook plichten. Wie een uitkering ontvangt maar wel kan werken dient beschikbaar te zijn om mee te werken aan scholing – zoals het leren van de Nederlandse taal, regulier onderwijs en vakscholing – of reïntegratie. Alleen langs deze weg kunnen mensen hun toekomst in eigen hand nemen en deel uitmaken van onze samenleving.
- Bijstand is bedoeld als laatste vangnet en tijdelijke inkomensoverbrugging voor mensen die niet in staat zijn te werken. Langdurig werklozen krijgen een intensieve individuele begeleiding, en kunnen een beroep doen op trainingsmogelijkheden om uit de bijstand te komen.
- We maken ons sterk om, in samenwerking met lokale ondernemers en de Kamer van Koophandel, zoveel mogelijk stagemogelijkheden voor jongeren te realiseren, en vinden dat de gemeente zelf het goede voorbeeld moet geven door extra stages aan te bieden binnen de eigen gemeentelijke organisatie.
- Vacatures van de gemeenten worden eerst aangemeld bij de sociale dienst, het werkplein en (afhankelijk van de baan) bij het Sociaal Werkgelegenheids-bedrijf. De gemeente maakt hiermee zijn voorbeeldfunctie waar door maatschappelijk verantwoord werkgeverschap te betrachten en ook zelf mensen met een beperking in dienst te nemen.
- Jongeren onder de 27 jaar zijn of aan het werk, volgen onderwijs, of combineren beide. Jongeren die een bijstandsuitkering aanvragen, worden door de gemeente direct in een leer-werktraject geplaatst. Thuiszitten is immers slecht voor hun toekomstperspectief.
- Leeftijd is geen reden voor (gedeeltelijke) vrijstelling van arbeidsplicht. Juist oudere bijstandsgerechtigden lopen het risico door sociaal isolement te vereenzamen. Sociale activering, gesubsidieerde arbeid en schuldhulpverlening blijft voor deze groep van belang.
- Alleenstaande ouders met een uitkering zijn vaak gedeeltelijk beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Waar dat nodig is, subsidieert de gemeente kinderopvang.
- Misbruik wordt bestraft. Mensen die zich stelselmatig en onterecht onttrekken aan werk, worden gekort op hun uitkering. Misbruik ondergraaft solidariteit, daarom mogen controle en handhaving streng zijn.

2 Goed wonen voor iedereen

Iedereen verdient een goed dak boven zijn of haar hoofd. Voor veel mensen, of het nu starters, doorstromers of ouderen zijn, is dat onvoldoende bereikbaar. De wachttijden voor huurhuizen zijn lang en koophuizen vaak onbetaalbaar. Dat vraagt naast doorstroming vooral om voldoende betaalbare woningen. De gemeente moet de vraag naar woningen en het huidige aanbod beter op elkaar afstemmen. Corporaties moeten er, in samenspraak met gemeenten voor zorgen dat de woningbouwproductie op peil blijft en achterstandswijken opgeknapt blijven worden. We hebben speciale aandacht voor groepen woningzoekenden die het moeilijk hebben op de woningmarkt. Het gaat daarbij om (jonge) starters, ouderen, mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking, gescheiden ouders en dak- en thuislozen. Voor hun huisvesting is de gemeente verantwoordelijk.

Goed wonen is echter meer dan een dak boven je hoofd. Iedereen verdient een fijne buurt om in te wonen. Een buurt waar men zich veilig en thuis voelt, waar kinderen op straat kunnen spelen en waar mensen mét in plaats van naast elkaar leven. Een dergelijke buurt ontstaat als gemeente en bewoners de handen ineen slaan. De PvdA gaat er daarom samen met bewoners voor zorgen dat buurten er goed uit zien en vooral ook veilig zijn. Want prettig wonen gaat niet alleen over goede woningen voor iedereen, over schone en prettige straten, schone lucht, goed openbaar vervoer, fatsoenlijke voorzieningen, een buurtagent en een wijkverpleger.

Prettig wonen betekent ook dat we mét elkaar samenleven in plaats van tegenover elkaar staan in onze woonomgeving. De PvdA steunt mensen die in de verdrukking dreigen te komen. Het wegpesten of intimideren van bewoners vanwege bijvoorbeeld seksuele voorkeur of huidskleur kúnnen en wíllen we niet tolereren. We starten een offensief tegen mensen die de boel en de buurt verzieken. En we zijn een steun in de rug voor al die gewone, aardige en goede mensen die er iedere dag weer het beste van weten te maken.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende woningaanbod dat aansluit bij de vraag in de gemeente. Met ontwikkelaars, woningcorporaties en bewoners wordt een woonvisie vastgesteld waarbij er afspraken worden gemaakt over de te bouwen woningen (wat, voor wie en waar)
- We leggen de betrokkenheid van bewoners vast in een Lokaal Handvest. Hierin worden afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het recht van bewoners om onafhankelijke deskundige in te schakelen bij herstructurering, over het recht op terugkeer in oude buurt en over betaalbaarheid van vervangende woning. Bouwen en renoveren doen we immers mét bewoners vóór bewoners.
- De woningproductie wordt gestimuleerd door samen met corporaties en ontwikkelaars een woonfonds te starten. Corporaties staan garant voor de afname van woningen, gemeenten bieden een uitgestelde betaling op de grondprijs en de ontwikkelaar brengt woningen tegen kostprijs in. Ook worden plan- en inspraakprocedures versneld, een lagere grondprijs berekend voor sociale huurwoningen en wordt zelf bouwen, individueel of gezamenlijk, actief door de gemeente gestimuleerd.
- Bij alle nieuwbouwprojecten wordt speciaal aandacht geschonken aan de elementen bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met functiebeperkingen. Duurzaam bouwen gaat ook over aanpasbaar en levensloopbestendig bouwen.
- Leegstand is vanwege de krappe woningmarkt én vanwege leefbaarheid in de wijk onwenselijk. De gemeente gaat leegstand actief achterhalen en

aanpakken. Corporaties kunnen onverkoopbare woningen van marktpartijen aankopen en deze (tijdelijk) verhuren. Daar waar panden niet geschikt zijn voor bewoning kunnen ze gebruikt worden voor jongeren, kunstenaars, cultuur en theater als de gemeente bijspringt.

- Met woningcorporaties worden concrete afspraken gemaakt over:
  - het aantal te bouwen woningen
  - afspraken over het aandeel huur/ koopwoningen dat voor mensen met lage inkomens betaalbaar wordt aangeboden
  - investeringen in de leefbaarheid van wijken
  - het signaleren van, en reageren op huurproblemen en overlast
  - slagingskansen op de woningmarkt voor de diverse doelgroepen
  - kwaliteit van de woningen
  - huurprijzen
  - extreme woningoverlast
  - isolatie van bestaande huurwoningen
- De gemeente moet huurders beter beschermen. Huurderverenigingen worden financieel ondersteund zodat ze een sterkere onderhandelingspartner ten opzichte van verhuurders worden. Huisjesmelkers worden aangepakt door speciaal daarvoor opgerichte huurteams. Zo voorkomen we de schandalige situatie in veel steden waar soms wel tachtig procent van de verhuurders een veel te hoge huurprijs vraagt.
- De gemeente zorgt met corporaties en marktpartijen voor voldoende betaalbare woningen voor o.a. jongeren, ouderen en mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking. Op regionaal niveau maken we prestatieafspraken over de hoeveelheid noodzakelijke woningen. Bij het toewijzen van woningen verlenen we voorrang aan doelgroepen die anders nauwelijks aan bod komen.
- Jonge ouders worden met voorrang aan een woning geholpen. Gezien hun leeftijd hebben ze vaak een achterstand wat betreft inschrijvingsduur en zijn ze extra kwetsbaar omdat zij vaker van de een op de andere dag op straat gezet kunnen worden met alle gevolgen voor ouder en kind van dien.
- We stimuleren en ondersteunen creatieve mogelijkheden om tot betaalbare woningen te komen voor starters zoals sociale koopwoningen. Bij het verlaten van dergelijke woningen worden deze terugverkocht aan een stichting zonder winstoogmerk. Hierdoor blijven de woningen ook op langere termijn betaalbaar en voor de doelgroep beschikbaar. De bouw van sociale huurwoningen wordt gestimuleerd doordat de gemeente voor dergelijke woningen een lagere grondprijs rekent.
- De gemeente moet grond goedkoper verkopen aan starters die zelf een huis willen bouwen.

3 Van achterstandswijk naar prachtwijk

In oude stadswijken concentreren zich allerlei grote problemen, van onveiligheid tot segregatie in het onderwijs. Dit zijn vaak de wijken waar nieuwe Nederlanders de afgelopen decennia massaal hun intrek hebben genomen, vrijwillig maar vooral ook omdat ze daar een woning toegewezen hebben gekregen en omdat woonruimte daar relatief goedkoop is. Oorspronkelijke bewoners kennen hun buurt vaak niet meer terug.

De aanpak van die achterstandswijken is een kwestie van lange adem. Daarvoor zijn de problemen helaas veel te groot. De Partij van de Arbeid heeft de afgelopen jaren in de gemeente een begin gemaakt met de aanpak van de problemen in deze wijken. Ook vanuit Den Haag maakt de PvdA zich hard voor de bewoners van deze wijken. Deze aanpak moeten we de aankomende jaren voortzetten en intensiveren. We zetten in op gemengde buurten en bestrijden parallelle samenlevingen waar bevolkingsgroepen niet langer onder elkaar leven maar gescheiden van elkaar. Daar waar achterstanden bestaan bieden we een uitgestrekte hand. En daar waar regels overtreden worden handhaven we, of het nu gaat om vandalisme of het te vroeg buiten zetten van het huisvuil.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA zet de aanpak van achterstandswijken onverminderd voort. De aankomende jaren moeten we oogsten wat we gezaaid hebben.
- De gemeente is verantwoordelijk voor goede voorzieningen en woningen, de bewoners voor leefbaarheid en een schone openbare ruimte. Bewoners die zich daar niet aan willen houden wordt aangepakt.
- De PvdA bouwt aan betere wijken: de gemeente, buurtbewoners, woningcorporaties, opbouwwerk en politie werken samen aan bijvoorbeeld veiligheid en aanpak van overlastgevers.
- Tegen woonoverlast moet streng worden opgetreden. Straatverboden, begeleid wonen en gedwongen verhuizing van bewoners die hun omgeving tot last zijn wordt hierbij niet geschuwd.
- Segregatie gaan we tegen door het aanbieden van een gevarieerd woningaanbod: zowel koop als huur, zowel duur als goedkoop. Dat betekent renoveren of onder voorwaarden slopen en opnieuw bouwen als buurten niet meer voldoen aan de eisen van vandaag de dag.
- Concentratie van kansarmoede moet worden voorkomen. In wijken waar teveel problemen zich concentreren komen mensen zonder inkomen uit werk tijdelijk niet langer in aanmerking voor een huurwoning, voor hen moet in betere buurten woonruimte worden gevonden. Kansrijke bewoners worden door de bouw van aantrekkelijke woningen gestimuleerd om zich in achterstandswijken te vestigen. Zo zorgen we voor een buurt waar iedereen samen woont en bestrijden we het ontstaan van parallelle samenlevingen.
- De PvdA investeert in een veilige en goed onderhouden openbare ruimte die toegankelijk is voor iedereen. Speeltuinen, buurtbarbecues, Cruijff-voetbalveldjes, wijkparkjes en bankjes moeten voor ontspanning zorgen en burgers uitnodigen om elkaar te ontmoeten.
- Vooral veel jongens hangen nu op straat omdat grote gezinnen veel te klein zijn gehuisvest. Voor grote gezinnen moeten er grotere betaalbare woningen worden gebouwd.
- Bewoners krijgen een eigen budget om projecten in hun wijk te realiseren.
- Voor een woningaanbod gericht op diversiteit moet er ook gedacht worden aan betaalbare woningen voor grote gezinnen

4 Integratie: samen werken aan één Amsterdam/ Terneuzen/ Groningen

De afgelopen decennia hebben veel nieuwe Nederlanders zich hier permanent gevestigd. Nederland is daarmee blijvend veranderd en zal ook in de toekomst blijven veranderen. In 2050 heeft een derde van onze inwoners hun geschiedenis in een ander land – zelf, via ouders of grootouders. In een stad als Amsterdam is dat nu al gewoon. Een dergelijke grote en relatief snelle verandering brengt successen en problemen met zich mee. Veel nieuwkomers en hun kinderen vinden prima de weg in Nederland. Jongeren draaien gewoon mee op school, stromen door naar een vervolgopleiding en vinden passend werk. Ze verwerven een eigen plek in de samenleving, maken eigen keuzes. Huwelijken zijn steeds vaker het resultaat van vrije partnerkeuze. Veel voetballers in het nationale elftal en aansprekende politici in stad en land hebben een achtergrond in een ander land dan Nederland.

Maar er is ook het nodige dat niet goed gaat. Nieuwe Nederlanders en hun kinderen vallen vaker uit op school dan gemiddeld, ze zijn vaker werkloos, afhankelijk van een uitkering en slachtoffer van geweld achter de voordeur. Er is helaas ook sprake van oververtegenwoordiging in criminaliteit en overlast van bepaalde groepen. Ook worden verworvenheden als de gelijkheid van man en vrouw en van homo en hetero niet door alle nieuwe Nederlanders gedeeld – zoals dat overigens ook geldt voor sommige oorspronkelijke Nederlanders. Lange tijd was integratie een zaak van tolerantie en uiteindelijk zou het dan allemaal vanzelf wel goed komen. In de praktijk betekende die tolerantie vooral weggijken bij problemen.

Het is dus meer dan tijd voor een nieuw evenwicht. Dat vergt een inspanning van ons allemaal; in de buurt, op school, op het werk, in kerk en moskee, in de politiek. Actieve burgers doen mee in de samenleving, in arbeid, door het spreken van de taal en door zich verbonden te voelen met Nederland. Dat verwachten we van iedere Nederlander. Goed onderwijs, betere huisvesting, werk en opvoedingsondersteuning zijn van groot belang voor het welzijn van oude en nieuwe Nederlanders. Maar de overheid kan het niet alleen doen. Daar moeten mensen dan ook zelf aan mee willen werken. Zo bouwen we de aankomende jaren samen aan één stad/dorp/gemeente.

Voor de aankomende raadsperiode betekent dat:

- Het beleid om achterstandswijken op te knappen wordt met kracht voortgezet. Tegelijkertijd moet er aandacht zijn voor andere delen van de gemeente, om te voorkomen dat er nieuwe achterstandswijken ontstaan.
- Voor integratie is beheersing van de Nederlandse taal essentieel. De inburgering kan en moet nog veel beter. Lege klassen kunnen niet. We moeten een inhaalslag maken en zoveel mogelijk mensen alsnog goed Nederlands leren. We vinden dat voor het krijgen van een uitkering kennis of het leren van de Nederlandse taal voorwaarde is.
- Zeker in deze tijd van economische crisis dreigen kwetsbare groepen als eerste te worden ontslagen. Om te voorkomen dat nieuwe Nederlanders massaal aan de kant komen te staan voert de gemeente een actief diversiteitsbeleid en hebben we bij het vinden en behouden van werkgelegenheid speciaal oog voor nieuwe Nederlanders en andere kwetsbare groepen. Op lokaal niveau zal met werkgevers worden gesproken om te zorgen dat alle jongeren een stageplek vinden, juist in de economisch slechte jaren.
- De PvdA accepteert geen zelf aangemeten slachtofferschap van mensen die de verantwoordelijkheid voor hun werkloosheid van zich afschuiven door ten onrechte van discriminatie te reppen. Tegenover rechten staat plichten (met bijbehorende sancties), in dit geval de plicht om beschikbaar te zijn voor de

arbeidsmarkt en om mee te werken aan scholing – zoals het leren van de Nederlandse taal, regulier onderwijs en vakscholing – of reïntegratie. Alleen langs deze weg kunnen mensen hun toekomst in eigen hand nemen en deel uitmaken van onze samenleving.

- Een goede opvoeding stoomt kinderen klaar voor de toekomst. Waar nodig, wil de PvdA ouders daarbij ondersteunen.
- Veel allochtone vrouwen verkeren in een maatschappelijk isolement. We zetten de aankomende jaren projecten in die er op zijn gericht deze vrouwen uit hun isolement te halen.
- Geweld tegen bijvoorbeeld vrouwen, kinderen en homo's tolereren we niet. In samenwerking met politie, onderwijs en welzijnswerk geven we de hoogste prioriteit aan het bestrijden hiervan.
- Straatterreur wordt niet getolereerd. De politie treedt op tegen probleemveroorzakers. Nieuwe wettelijke mogelijkheden, variërend van (verplichte) opvoedingsondersteuning tot een straatverbod zullen waar nodig tijdig worden ingezet.
- Discriminatie komt helaas volop voor, maar mag niet worden getolereerd. Van alle klachten inzake discriminatie, bijvoorbeeld bij sollicitatie of in het uitgaansleven, zal de politie aangifte op nemen en onderzoek doen.

5 We zorgen voor veiligheid

Iedereen heeft recht op een veilige buurt. Zodat kinderen veilig buiten kunnen spelen en niemand 's avond binnen hoeft te blijven uit angst voor overlast of criminaliteit. Je veilig voelen is een basisbehoefte. En hoewel een risicovrije samenleving niet bestaat kan de gemeente wel veel doen om te zorgen voor veiligheid én een veilig gevoel.

Veiligheid begint bij de aanpak van criminaliteit en asociaal gedrag. Veiligheid wordt vergroot door preventie en bestrijding van misdaad en overlast. Maar ook verloedering moet worden tegengegaan, hufteerigheid en onbeschoft gedrag is niet te tolereren. De PvdA zet zich deze raadsperiode in om overlast en verloedering versneld terug te dringen. De PvdA neemt het op voor het slachtoffer. Geweld en intimidatie mag nooit worden beloond.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Veiligheid moet hoger op de politieke agenda. De gemeenteraad gaat daarom periodiek om de tafel met politie.
- Regels zijn regels. Overtreders moeten worden aangepakt.
- Geweld en intimidatie mag nooit worden beloond, daarom kiest de PvdA altijd voor het slachtoffer.
- In het lokale politiebeleid verdient de aanpak van asociaal gedrag en het hinderlijk volgen van veelplegers prioriteit. Om zo te voorkomen dat ze weer een winkeldiefstal plegen of een autokraak zetten.
- De PvdA neemt maatregelen tegen mensen die voor woonoverlast zorgen
- Beter (camera)toezicht en preventief fouilleren worden ingezet om criminaliteit in de openbare ruimte aan te pakken.
- Met meer agenten op straat zijn we er niet. Burgers moeten een vast aanspreekpunt krijgen, zoals een wijkagent. De PvdA zorgt ervoor dat de extra 500 wijkagenten ook op straat komen en niet achter het bureau zitten.
- De PvdA pleit voor buurtbemiddelaars en wijkwachten om escalatie tussen bureaus te voorkomen.
- Wangedrag en criminaliteit onder jongeren worden bestreden en voorkomen. Dat doen we door een intensieve, niet vrijblijvende samenwerking tussen scholen, bureaus jeugdzorg, reclassering, politie en justitie in de buurt (veiligheidshuizen). Jongeren die voor de eerste keer worden veroordeeld, krijgen een persoonlijke coach om herhaling te voorkomen. Ouders worden financieel verantwoordelijk gesteld voor (materiële) schade die hun minderjarige kinderen hebben veroorzaakt.
- Probleemgezinnen worden in kaart gebracht, zodat er voor hen een gerichte aanpak wordt gemaakt. Een kleine groep buurtbewoners veroorzaakt zoveel overlast dat andere buurtbewoners zich onveilig voelen. Dit roepen we een halt toe door gezamenlijk optreden van verhuurders, politie, welzijnsinstellingen en de gemeente
- Woonoverlast moet worden tegengegaan door de aanpak van illegaal wonen. In illegaal bewoonde panden vinden vaak ook andere illegale zaken plaats. De controle moet worden versterkt zodat de corporatie en de gemeente weet wie onterecht in een bepaalde woning woont.
- Te vaak is er bij overlast en geweld sprake van alcoholmisbruik vooral bij jongeren. Het verstrekken van alcohol aan jongeren onder de zestien jaar wordt aangepakt.
- Uit de bak is aan de bak. Wie terugkeert in de samenleving moet een eerlijke kans krijgen om een eigen bestaan op te bouwen, en de kans op herhaling moet worden beperkt. Voormalig gedetineerden worden door de gemeente daarom geholpen bij het vinden van passend werk of een opleiding.

6 Onderwijs: geen kind van school zonder diploma

Het onderwijs is een belangrijke motor van de emancipatie. Het doorbreekt het automatisme dat opeenvolgende generaties alsmaar in dezelfde maatschappelijke positie blijven steken. Met trots zien we dat tegenwoordig kleinkinderen van ongeschoolde arbeiders topposities in onze maatschappij kunnen innemen. De PvdA staat voor goed, toegankelijk en betaalbaar onderwijs voor iedereen, je hele leven. De overheid blijft eindverantwoordelijk en garandeert de kwaliteit en toegankelijkheid van al het onderwijs.

Niet iedereen begint zijn of haar schoolcarrière vanuit eenzelfde startpositie. Sommige leerlingen kunnen minder goed meekomen op school. In achterstandswijken gaan gemiddeld de helft minder kinderen naar vwo en havo. De scholen zijn er volgens de inspectie vaak niet slechter dan het gemiddelde. De PvdA vindt dat de postcode waar je geboren bent niet de voorspeller mag zijn voor je toekomst. Daarom willen we binnen nu en 10 jaar dat alle kinderen die naar HAVO/VWO gaan in alle buurten van de stad het gemiddelde gaan halen.

De PvdA zet alles op alles om er voor te zorgen dat jongeren hun opleiding afsluiten met een diploma dat hen goede perspectieven geeft op de arbeidsmarkt. Daar waar mogelijk, wordt voorkomen dat er scholen ontstaan waar leerlingen met een achterstand zich concentreren, zoals bijvoorbeeld het geval is op zogeheten 'zwarte scholen'. Schooluitval moet worden voorkomen. Jaarlijks verlaten zeker 50.000 VMBO-jongeren hun school zonder diploma. Scholen kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren aan leefbare buurten. De PvdA is voorstander van brede scholen waarin verschillende wijkvoorzieningen onder één dak zijn gehuisvest.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Er komt extra aandacht voor kinderen met een achterstand. De kwalitatief slechte scholen zullen moeten verbeteren of anders moeten sluiten. De voorschoolse educatie wordt uitgebreid en er komen voetklassen voor kinderen die door een jaar extra taalles wel de kans krijgen om naar HAVO/VWO te gaan.
- We gaan door met de strijd tegen segregatie in het onderwijs. Ouders worden goed geïnformeerd over de mogelijkheden die er zijn. De gemeente maakt niet-vrijblijvende afspraken met de schoolbesturen.
- Scholen worden gesteund om het schoolverzuim terug te dringen. Registratie van verzuim en optreden van de leerplichtambtenaar is daarbij een voorwaarde.
- Samen met ROC's en gemeenten en bedrijfsleven worden voldoende stageplekken gegarandeerd, ook voor jongeren met een beperking.
- Discriminatie en intimidatie op scholen wordt aangepakt. Elke school heeft zicht op de opvattingen onder leerlingen over homoseksualiteit. De school neemt stelling tegen misstanden door voorlichting te geven en organiseert normerende activiteiten. Activiteiten zoals Gay Straight Alliances worden ondersteund.
- Meer Brede Scholen die naast onderwijs geven, een ontmoetingsplek zijn voor de buurt, waar buiten schooltijd gebruik van wordt gemaakt. Een Brede school heeft een breed aanbod aan activiteiten en voorzieningen. Samenwerking met jongerenwerk, verenigingsleven en centra voor jeugd en gezin is daarbij onmisbaar. Waar nodig kan ook de politie participeren in de Brede School.
- De kinderopvang en buitenschoolse opvang moeten voldoende beschikbaar zijn. De gemeente moet het gebruik van gebouwen van de gemeente voor Kinderopvang/BSO stimuleren en met scholen en kinderopvangorganisaties daarover afspraken maken
- Onderwijs moet goed toegankelijk zijn voor iedereen, inclusief leerlingen met een beperking. Het leerlingenvervoer moet daar een positieve bijdrage in leveren en niet een belasting vormen voor ouders en kinderen.

7 Goede en betaalbare zorg

Goede en betaalbare zorg moet voor iedereen beschikbaar zijn, ongeacht de gemeente of de wijk waar je woont. De gemeente is mede verantwoordelijk voor het organiseren van deze zorg. Om iedereen de zorg te bieden waar hij of zij recht op heeft is het noodzakelijk dat de gemeente meer zeggenschap krijgt over de kleinschalige zorg in de gemeente. Zo kunnen we de verschillende zorgaanbieders (ziekenhuis, thuiszorgorganisaties, verpleegtehuis etc.) beter laten samenwerken voor de mensen die gebruik maken van de zorg.

Met het oog op de toenemende vergrijzing en de stijging van het aantal mensen dat gebruik gaat maken van de zorg, zijn extra investeringen nodig. De PvdA vindt dat de menselijke maat terug moet keren in de zorg. Dat betekent bijvoorbeeld dat de zorg weer kleinschalig en in de buurt geleverd kan worden, bijvoorbeeld door inzet van wijkverpleegkundigen.

De overheid heeft de afgelopen jaren een toenemend beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van hulpbehoevende groepen inwoners zoals ouderen en gehandicapten. Het persoonsgebonden budget is bedoeld om mensen zelf keuzes te maken en zelf de benodigde zorg te laten inkopen. Waar de gedachte van meer eigen zeggenschap, zelfredzaamheid en zorg op maat op zich zelf goed is, bestaat wel het gevaar van een administratieve rompslomp en komt soms de kwaliteit van de zorg onder druk te staan. Kwaliteit, betaalbaarheid en doelmatigheid van de zorg staan wat de PvdA betreft voorop. Mensen die hulp nodig hebben, mogen niet vast komen te zitten in procedures.

Steeds meer ouderen leven langer in goede gezondheid. Zij vinden het prettig om in hun eigen huis te blijven wonen, ook als ze wat meer ondersteuning nodig hebben. Hetzelfde geldt voor zieken. Naast de professionele zorginstanties zullen hulpbehoevende mensen in veel gevallen terugvallen op de mantelzorg van familieleden, vrienden of burens. Mantelzorgers hebben een belangrijke maar vaak ook fysiek zware taak; zij moeten door de overheid zoveel mogelijk ondersteund worden.

Recentelijk zijn enkele gemeenten geconfronteerd met het (bijna) faillissement van bijvoorbeeld een thuiszorgorganisatie of ziekenhuis. En alhoewel de lokale politiek vaak maar weinig zeggenschap heeft als het gaat om dergelijke zorginstellingen wordt zij hierop wel aangesproken door haar inwoners die zich (terecht) zorgen maken over de kwaliteit en het aanbod van de zorg. De PvdA gaat er daarom in Den Haag en lokaal voor zorgen dat de lokale overheid meer te vertellen krijgt over de zorginstellingen (zoals verpleeg- en verzorgingshuizen en ziekenhuizen) in de gemeente.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De gemeente kiest bij aanbestedingen voor zorgaanbieders die de beste hulp aanbieden en voor zorg die zo dicht mogelijk bij mensen in de buurt georganiseerd is.
- De gemeente heeft een belangrijke taak op het terrein van de openbare gezondheidszorg. We willen daarom ook meer invloed o.a. als tegenwicht tegen de grootschaligheid van de markt. De gemeente moet een stevige rol kunnen spelen een belangrijke rol in het bewaken van de onderlinge afstemming tussen zorgaanbieders zodat we de zorg overal en voor iedereen in de gemeente goed georganiseerd hebben. De gemeente ontwikkeld met de GGD een plan van aanpak gericht op de bevordering van de gezondheidszorg in alle wijken.

- Eenzaamheid is voor veel ouderen een groot probleem. Gemeentelijk welzijnsbeleid moet gericht zijn op het bevorderen van contact tussen mensen in de buurt.
- Mantelzorgers worden zo goed mogelijk ondersteund. Dat kan bijvoorbeeld door hen beter te informeren over de ondersteuningsmogelijkheden, bijeenkomsten te organiseren waar mantelzorgers elkaar kunnen ontmoeten (denk aan een Alzheimer café), of door een speciaal budget vrij te maken.
- Er wordt extra geld worden vrijgemaakt voor kleinschalig openbaar vervoer zodat ouderen en gehandicapten mobiel blijven.
- Alle openbare gebouwen moeten goed toegankelijk zijn voor ouderen en minder-validen. Houdt bij inrichting openbare ruimten, bereikbaarheid voorzieningen, plaatsing van bushaltes rekening met ouderen, die gebruik moeten maken van rolstoelen, rollators of gewoon slecht ter been zijn.
- De gemeente gebruikt de mogelijkheden van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) om burgers met een beperking kansen te bieden op een actief leven in de samenleving. De gemeente schenkt daarbij speciaal aandacht aan wonen, het vinden en behouden van werk, vervoer, onderwijs en vrijetijdsbesteding.

8 Jongeren

Onze kinderen zijn het kapitaal van de toekomst. Zolang kinderen naar school gaan moeten ze verzekerd zijn van een beschermde, liefdevolle omgeving die ze een stevige basis biedt voor een goede toekomst. Als jongeren van school komen moet alles op alles worden gezet om ze aan het werk te krijgen. Gelijke kansen zijn voor de PvdA de basis voor een waardig bestaan. Juist in tijden van economische crisis is bestrijding van de jeugdwerkloosheid een topprioriteit.

Jeugdhulpverlening, scholen en gemeenten moeten problemen signaleren en voorkomen. Jongeren die soms al op erg jonge leeftijd in de knel komen, worden geholpen om hun leven op de rails te krijgen. In het geval van echte probleemgezinnen kan geen sprake zijn van vrijblijvendheid. Jongeren met gedragsproblemen die niet naar school willen of willen werken worden aangepakt.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Elke basisschool en school voor voortgezet onderwijs heeft een breed samengesteld zorg- en advies team waar problemen vroegtijdig worden besproken. Hierdoor wordt een kind snel geholpen en kan een leraar zich richten op zijn kerntaak: lesgeven.
- In 2011 heeft elke gemeente een Centrum voor Jeugd en Gezin die voorziet in laagdrempelige hulp en ondersteuning op maat voor ouders, kinderen, maar ook hulpverleners en onderwijzers. De centra versterken de centrale regie in de jeugdhulpverlening.
- Jonge kinderen (tot 4 jaar) die dat nodig hebben, kunnen gebruik maken van voorschoolse activiteiten met aandacht voor taalontwikkeling en sociale vaardigheden. Om dit te bereiken, wordt de samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzalen en het basisonderwijs verder gestimuleerd.
- Jongerenwerk moet een standaard basisvoorziening in de wijken zijn en gericht zijn op het bieden activiteiten, ontmoeting en pas daarna op preventie. Goed jongerenwerk voorkomt mede onveiligheid, criminaliteit en dure jeugdzorg.
- Een min of meer vergeten groep jongeren is de jonge ouders. Deze moeders en vaders zijn voor hun 25e jaar ouder geworden en ondervinden daardoor veel problemen. Problemen die te maken hebben met onderwijs, studiefinanciering, huisvesting, kinderopvang en ga zo maar door. Zij dreigen de nieuwe onderklasse te worden en moeten meer aandacht krijgen. De PvdA wil dat op gemeentelijk niveau voldoende opvangplaatsen en hulpvoorzieningen voor deze jonge ouders zijn.
- Het jeugdbeleid van de gemeente verzinnen we niet op het stadhuis/ gemeentehuis. Dat geven we vorm met jongeren zelf.
- De gemeenten stimuleren het aanbod van (verplichte) opvoedcursussen en algemenere spoedondersteuning. Ouders worden snel en deskundig geholpen.
- Bestrijding van jeugdwerkloosheid begint op school. Het aantal schoolverlaters zonder diploma moet worden teruggedrongen.
- We maken ons sterk om, in samenwerking met lokale ondernemers en de Kamer van Koophandel, zoveel mogelijk stagemogelijkheden voor jongeren te realiseren, en vinden dat de gemeente zelf het goede voorbeeld moet geven door extra stages aan te bieden binnen de eigen gemeentelijke organisatie.
- Gemeenten helpen werkloze jongeren die bij het CWI komen werk te vinden.
- Voor jongeren die niet mee willen werken en bij wie gedragsproblemen meespelen worden onorthodoxe oplossingen niet geschuwd; dat kan in de vorm van opvang, disciplineren en verplichtende begeleidingstrajecten gericht op scholing.
- Er komt één wethouder voor jeugdzaken

9 Een sociaal vangnet voor wie dat nodig heeft

Een fatsoenlijk bestaan voor iedereen, dat is dé opdracht van de Partij van de Arbeid. De PvdA staat voor eerlijk delen en werkt aan het verkleinen van de verschillen tussen arm en rijk. Wie (even) niet kan moet kunnen rekenen op een fatsoenlijk vangnet. Het gaat daarbij niet alleen om een behoorlijk inkomen maar ook om zaken als goede zorg en huisvesting.

Door de economische crisis is armoedebestrijding nog urgenter geworden. De eerste tekenen van de verwachting dat vooral jongeren, laagopgeleiden, eenoudergezinnen en allochtonen de eerste slachtoffers zullen worden van crisis, zijn al zichtbaar. De beste vorm van armoedebestrijding is werk. Alle Nederlanders moeten de kans krijgen om mee te doen. Wie toch zijn baan verliest of niet kan werken, laten we niet in de steek. De PvdA zorgt voor een solide vangnet. Echt urgent is hulp voor burgers die ernstige schulden hebben. Schuldenproblematiek werkt vaak verlamdend op het vermogen van mensen om hun leven weer op orde te krijgen. Sociaal isolement, problemen in de gezinssituatie en dreigende dakloosheid gaan vaak samen met schulden. Daarom wil de PvdA volop inzetten op schuldhulpverlening.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat mensen die in de schulden raken, voortvarend worden geholpen, waarbij niet alleen naar financiële, maar ook naar sociale en psychosociale problemen wordt gekeken. Wachtlijsten bij de schuldhulpverlening zijn uitgesloten, binnen twee weken is een traject gestart.
- We zorgen ervoor dat er één gemeentelijk loket komt voor zorg, welzijn en ondersteuning. Alle gemeentelijke diensten, ook die van de welzijnsinstellingen, bieden we aan vanuit dit punt.
- Het aantal huisuitzettingen wordt teruggedrongen. Als een bewoner met een huurachterstand vastloopt moet de verhuurder de bewoner melden bij een meldpunt preventie huisuitzettingen. Het meldpunt zorgt voor een betalingsregeling tussen de corporatie en de bewoner. Of neemt de bewoner in 'budgetbeheer'.
- Een optimale bezetting van de wettelijk toegestane kwijtscheldingsmogelijkheden.
- Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen voor bijstandsgerechtigden en inkomensafhankelijkheid bij de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening.
- Duidelijke voorlichting over wettelijke rechten, zoals huursubsidie en bijstand.
- Alle mensen die langer dan drie jaar van het sociaal minimum hebben moeten rondkomen, krijgen een langdurigheidstoeslag.
- De PvdA ondersteunt de voedselbank en soortgelijke lokale initiatieven om mensen te helpen.
- De PvdA wil een gemeentelijk sport- en welzijnsfonds voor gezinnen met een minimuminkomen. Scholen moeten signaleren welke kinderen vanwege financiële problemen thuis niet mee kunnen doen een sport of andere sociale en buitenschoolse activiteiten.
- Actieve voorlichting over inkomensondersteuning door de gemeente moet ertoe leiden dat inwoners optimaal gebruik maken van de regelingen die voor hen bedoeld zijn.
- De raadsleden en wethouders van de PvdA breken door bureaucratische barrières heen als het gaat om schrijnende gevallen. Niemand mag de dupe worden van het systeem.

10 Een vitaal platteland

Veel mensen genieten dagelijks van het mooie Nederlandse landschap. Een gebied waar vele Nederlanders wonen en werken, en waar anderen in het weekend tot rust komen. Maar het landelijk gebied wordt bedreigd. Steeds meer voorzieningen op het platteland verdwijnen. Sommige regio's worden extra hard door de economische crisis getroffen, waardoor de werkloosheid oploopt en verloedering toeneemt. In andere plattelandsgemeenten zijn de huizen onbetaalbaar, waardoor jongeren wegtrekken. De PvdA investeert in de kracht van het platteland. Met meer werkgelegenheid, toegankelijke voorzieningen en kwalitatief goede woningen. Jong en oud, rijk en arm, iedereen moet op het platteland kunnen wonen en werken.

In steeds meer gebieden zien we een sterke bevolkingsdaling optreden. Door een vermindering van het aantal inwoners in de dorpen en steden moeten we op tijd actie ondernemen. Leegstand moet voorkomen worden, er moeten tijdig woningbouwprogramma's gemaakt worden die slechte huizen vervangt door kwalitatief goede huizen. Ondanks de krimp moeten voorzieningen in een gebied op peil blijven. De bewoners hebben recht op goed onderwijs dicht bij huis. De PvdA hecht aan het voortbestaan van winkels in kleine kernen. Zeker met het oog op de vergrijzing is het van belang dat mensen de dagelijkse boodschappen dicht bij huis kunnen blijven doen. Juist met een krimpende bevolking moeten innovatieve oplossingen gezocht worden om voorzieningen in stand te houden. Dit proces moet samen met de burgers van onderop vorm gegeven worden.

Landbouw neemt een belangrijke plaats in op het platteland. Onze boeren en boerinnen beheren meer dan 65% van het landelijk gebied. De PvdA streeft naar een vitale en duurzame landbouw en zet in op behoud van het karakteristieke Nederlandse cultuurlandschap, dat goed toegankelijk is voor iedereen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Mensen worden aan het werk gehouden door te investeren in (om)scholing, het tegengaan van schooluitval. Het onderwijs in de regio moet in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven zorgen voor goede aansluiting van het onderwijsaanbod en de werkgelegenheid.
- De gemeente investeert samen met bewoners, onderwijs en bedrijfsleven in experimenteerruimte. Succesvolle initiatieven sluiten aan bij kansrijke ontwikkelingen in het landelijk gebied. Bijvoorbeeld door middel van ICT toepassingen wat weer leidt tot meer activiteiten. Of door de verbreding van activiteiten op het boerenbedrijf, zoals zorg, kinderopvang en recreatie.
- In kleine kernen worden voorzieningen zoveel mogelijk gecombineerd in één gebouw. Voorzieningen blijven daardoor beschikbaar en bereikbaar. Denk aan de brede school. Wanneer een school zich ontwikkelt tot brede school, worden combinaties met allerlei andere voorzieningen mogelijk, zoals overblijf, voor- en naschoolse opvang, maar ook culturele of sportieve activiteiten.
- Een basisschool in de buurt is een belangrijke voorwaarde voor de leefbaarheid in een gebied. Het liefst kunnen kinderen zelf veilig naar school lopen of fietsen. De PvdA wil dat scholen door samenwerking op verschillende locaties kunnen blijven bestaan. Ook als een school iets kleiner is dan het wettelijk minimum moet de school niet direct worden opgeheven. Dit mag echter nooit

ten koste van de kwaliteit van het onderwijs gaan. Daar waar de school toch dicht moet vanwege te weinig leerlingen zorgt de PvdA voor goed vervoer van de leerlingen.

- Om winkels in de buurt te behouden wordt er terughoudend omgegaan met verzoeken tot uitbreiding van winkeloppervlak door supermarkten, als die uitbreiding het voortbestaan van omliggende buurtwinkelcentra bedreigt. Als winkelcentra in kleine kernen toch dreigen te verdwijnen, neemt de gemeente de regie om te bekijken hoe mensen toch hun dagelijkse boodschappen in de buurt kunnen blijven doen.
- Er zijn meer en kwalitatief betere woningen nodig. In sommige dorpen moeten jongeren nu noodgedwongen bij hun ouders blijven wonen of de plek verlaten waar zij zijn opgegroeid. Ook op het platteland moet dus gebouwd worden, maar wel graag selectief. Bouwen doen we binnen de dorpskernen, niet in het buitengebied. In dorpen waarvan we nu al weten dat de bevolking zal krimpen, bouwen we geen extra huizen maar gaan we verouderde woningen vervangen door kwalitatief goede woningen.
- De PvdA wil grondspeculatie onmogelijk maken. Daarnaast moeten gemeenten bindende afspraken maken met projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties over het type en aantal te bouwen woningen. Er moeten meer goedkope huur- en koopwoningen worden gebouwd voor starters en voor senioren.
- We gaan zuinig om met grond, grondstoffen en energie. De biologische land- en tuinbouw kan daarbij een belangrijke voortrekkersrol vervullen.
- Grondeigenaren en boeren moeten een beloning krijgen als zij een bijdrage leveren aan het open landschap, de bescherming van soorten en waterberging. Daarom pleiten we voor zogenaamde 'landschapsfondsen'. Overheden en bedrijven kunnen hier geld in stoppen, waardoor ondernemers die het landschap mooi willen houden een fatsoenlijke vergoeding krijgen voor hun groene dienstverlening.
- Natuur- en cultuurlandschap worden maximaal toegankelijk gemaakt door aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden.
- De gemeente stimuleert natuureducatie voor jong en oud.

11 Sport verbindt en daagt uit

Sport verbreedert, het schept een gevoel van saamhorigheid en zorgt voor 'teamspirit' en onderling respect. Door te investeren in sport en beweging investeren we niet alleen in de gezondheid van mensen, maar in het bevorderen van participatie en sociale samenhang. Het is van groot belang dat sport voor iedereen toegankelijk is. Het inkomen mag daarbij geen drempel vormen.

Sportverenigingen vervullen een belangrijke maatschappelijke functie in de gemeente. Voor veel sportverenigingen, die op de been worden gehouden door een leger van vrijwilligers, blijkt het almaar moeilijker om nog voldoende mensen te vinden. Het is echter in het belang van de lokale gemeenschap dat een voldoende breed aanbod van sportclubs blijft bestaan. De gemeente moet daarbij de helpende hand bieden. Zij kan dit doen door verbindingen te leggen met bijvoorbeeld de scholen, buitenschoolse opvang, jeugdzorg en wijken.

Naast sport voor iedereen, heeft ook topsport een groot maatschappelijk belang. Topsport kan bijdragen aan de profilering van de gemeente, terwijl individuele topsporters een positieve uitstraling kunnen hebben als rolmodel.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Alle kinderen op de basisschool moeten in ieder geval op school gymles krijgen. Daarom is het van het grootste belang dat iedere school een vakdocent lichamelijke opvoeding heeft.
- Ook buiten schooltijd moeten alle kinderen kennis kunnen maken met het plezier van sporten. Het inkomen van hun ouders mag daarbij geen drempel vormen. Gemeenten moeten dit mogelijk maken met een tegemoetkoming via de scholierenvergoeding en/of het jeugdsportfonds.
- Er mogen geen zwarte en witte sportverenigingen zijn en ouderen- en gehandicaptensport wordt geïntegreerd in bestaande verenigingen. Samen sporten zorgt voor verbinding.
- Sportvelden mogen niet naar de randen van de bebouwing worden verdreven. In steden worden creatieve oplossingen gevonden in de vorm van postzegelparkjes en Cruyffcourts.
- De sportparken moeten een dag-in-dag-uit bruisend activiteitencentrum worden waar buurtbewoners en wijkorganisaties terecht kunnen. Waar nodig wordt er geïnvesteerd in deze sportparken in samenwerking met woningbouwcorporaties.
- Vrijwilligerswerk wordt gestimuleerd. Minder regels voor sportclubs door bijvoorbeeld de benodigde verklaring omtrent het gedrag (VOG) gratis of tegen een heel laag tarief te verstrekken.
- De gemeente moet extra aandacht besteden aan die groepen inwoners die te weinig aan sport doen, zoals bijvoorbeeld ouderen, allochtone vrouwen en jongeren in achterstandsbuurten.
- Door samenwerking tussen jongerenwerk en jeugdzorg met sportverenigingen kunnen overlast en probleemgedrag voorkomen worden.
- In ruil voor steun aan topsport verwacht de PvdA een maatschappelijk inzet van sporters voor bewoners terug, bijvoorbeeld door deelname aan sportprojecten (denk aan voetbalclinics) in de wijk.

12 Veilig verkeer en toegankelijk openbaar vervoer

Nederlanders zijn veel onderweg voor hun werk, om naar school te gaan of in hun vrije tijd. Het aantal verkeersslachtoffers is gedaald, maar nog altijd te hoog. Onze kinderen moeten veilig in de buurt kunnen spelen en naar school kunnen lopen. Het openbaar vervoer moet schoon en toegankelijk zijn voor iedereen. Als we een taxi willen nemen is een eerlijke prijs en een veilige omgeving de normaalste zaak van de wereld. Steden moeten goed bereikbaar zijn. De luchtkwaliteit van de steden moet beter. Dat kan door het stimuleren van het gebruik van de elektrische auto.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De verkeersveiligheid in buurten wordt verbeterd door verkeersdrempels, veilige fietsroutes en autovrije zones aan te leggen rond scholen.
- Er komt overleg tussen schoolbesturen, ouders en de gemeente om de verkeersveiligheid rond scholen te verbeteren.
- Wijzigingen in routes van het lokale openbaar vervoer kunnen nooit plaatsvinden zonder dat daarbij bewoners betrokken zijn.
- Alle bussen en haltes worden toegankelijk voor mensen met een handicap. Gemeentes waar een tram rijdt gaan actief aan de slag om tram en tramhaltes ook toegankelijk te maken.
- In grote steden komt één meldpunt voor klachten over het openbaar vervoer.
- In grote steden komen strengere eisen voor taxichauffeurs
- Gebruik van goedkope parkeervoorzieningen aan de rand van het centrum wordt gestimuleerd door promotie en beter openbaar vervoer en snelle fietspaden naar het centrum
- De gemeente zorgt voor voldoende parkeerplekken voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart in winkelgebieden, bij sportcentra en culturele instellingen en alle andere plaatsen waar veel bezoekers komen.
- We investeren fors in het aantal oplaadpunten voor de elektrische auto.

13 Een groene en duurzame gemeente

De PvdA staat voor een groene en duurzame gemeente. Groen maakt een buurt prettiger om in te wonen, geeft kinderen de gelegenheid om te spelen en is noodzakelijk voor het voortbestaan van vogels en dieren. Het groen in onze omgeving wordt echter vaak bedreigd door nieuwbouw en renovatie van buurten, pleinen en straten. De gemeente houdt bij nieuwe bouwprojecten en renovaties van buurten en straten daarom rekening met het groen. Bij de uitbreiding, de inrichting en het onderhoud van het groen in de wijk kunnen wijkbewoners prima betrokken worden. En voor het voortbestaan van dieren zijn groenstroken (ecologische verbindingzones) van groot belang.

De gemeente speelt een belangrijke rol in duurzame, klimaat en energiesparende maatregelen. We stellen zelf een klimaatplan op en nemen het voortouw door bijvoorbeeld duurzaam in te kopen en door toekomstige bouw en renovatie duurzaam en klimaatvriendelijk uit te voeren. Daarnaast nemen we energiebesparende maatregelen en zorgen we voor recycling en hergebruik. Ook maken we het aantrekkelijk om vaker de fiets of de bus te pakken en de auto eens te laten staan.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- Het groen in onze gemeente blijft behouden en waar mogelijk wordt het verdwenen groen weer teruggebracht.
- De groenstroken en ecologische verbindingzones worden gehandhaafd en uitgebreid.
- In onze gemeente worden mensen actief bij het groen in hun wijk betrokken en worden verenigingen die zich met de natuur bezig houden ondersteund.
- Onze gemeente zet zich in voor duurzame productie en volledig hergebruik van producten.
- Toekomstige bouwen en renoveren is duurzaam en klimaatvriendelijk. Het anders ontwerpen van gebouwen kan veel energiegebruik voorkomen. En door bestaande gebouwen te renoveren of beter te isoleren kunnen spectaculaire resultaten worden behaald. Oude bedrijventerreinen worden duurzaam geherstructureerd en hergebruikt.
- Onze gemeente koopt haar producten en diensten 100% duurzaam in.
- Onze gemeente gaat actief energiebesparende verlichting toepassen en stimuleren.
- Een goed en meetbaar klimaat programma wordt, indien mogelijk met de omliggende gemeenten, afgesproken
- Onze gemeente stimuleert de duurzame opwekking, opslag en besparing van energie.
- Lopen en fietsen is niet alleen gezond, het is tevens de minst belastende manier van verplaatsen voor het milieu. Daarom stimuleren we wandelen en fietsen. Voet- en fietspaden moeten ruim en veilig zijn, er moeten voldoende oversteekplaatsen zijn en de wachttijd bij verkeerslichten gering.
- Bij nieuwbouw letten we niet alleen op het aantal parkeerplaatsen maar tevens op goede fiets- en loopverbindingen.

14 We bestrijden discriminatie

Of je nu man of vrouw bent, autochtoon of allochtoon, jong of oud, homo of hetero, zichtbaar of onzichtbaar gehandicapt of ziek, iedereen moet vrij kunnen zijn om te zijn wie je bent. Discriminatie op wat voor een grond dan ook moet voorkomen worden en daar waar er wel sprake van is worden aangepakt.

Juist nu de wereld snel verandert en we in Nederland met een veelheid aan culturen te maken hebben, is het van het grootste belang dat iedereen meedoet. Iedereen verdient een gelijke kans en wordt geacht deze ook te grijpen.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- Scholen besteden voldoende aandacht aan seksuele diversiteit en het creëren van een veilig schoolklimaat. De verschillende 'gay-straight-allianties' die her en der in het land ontstaan dragen hieraan bij. Dit zijn samenwerkingsverbanden waar leerlingen, leraren, schooldirecteuren en belangen organisaties de handen ineen slaan en door het organiseren van debat homovijandigheid tegengaan.
- Activiteiten die taboes over homoseksualiteit of gelijkheid van vrouwen binnen bepaalde bevolkingsgroepen doorbreken worden ondersteund. Dit geldt met name voor de orthodoxe gemeenschappen en jongeren, van Slotervaart tot Staphorst.
- Elk paar, of het nu gaat om een hetero- of homopaar moet in elke gemeente kunnen trouwen. Trouwambtenaren die hieraan weigeren mee te werken mogen niet langer huwelijken voltrekken.
- Het Meldpunt Discriminatie pakt alle klachten op het gebied van discriminatie op.
- De gemeente zorgt dat er voldoende kennis in huis is voor de actieve bestrijding van discriminatie door samen te werken met maatschappelijke organisaties en partners op het gebied van veiligheid.
- Bestrijding van discriminatie gaat hand in hand met het omarmen van diversiteit binnen de gemeente, dus ook binnen de gemeentelijke organisatie.
- De arbeidsparticipatie van vrouwen wordt bevorderd door goede kinderopvang en regelingen die flexibel werken voor man en vrouw mogelijk maken.

15 Moderne democratie en goed bestuur

De kloof tussen burger en politiek lijkt de afgelopen jaren alles behalve verkleind. De PvdA gelooft in de modernisering van de democratie. Bij de moderne burger, die inspraak heeft op school en op het werk en die als kritische consument is gaan denken, past niet dat hij een keer in de vier jaar mag stemmen en verder zijn mond moet houden. Een burger die zich actief wenst te bemoeien met het bestuur moet daar de mogelijkheid toe hebben.

Betrouwbaar bestuur en goede dienstverlening zijn zaken waar de mensen op kunnen rekenen bij de PvdA. De vrijblijvendheid is voorbij. Er komt een einde aan de graacultuur. Bestuurders moeten dienstbaar door het leven gaan en de excessen in de (semi) publieke sector worden aangepakt.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Beleid komt zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met burgers. Het bestuur moet zich verantwoorden over wat ze met de inspraak van belanghebbenden heeft gedaan. Want daadwerkelijke inspraak is meer dan een keertje luisteren.
- Burgers worden betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van beleid. Niet alleen in de gemeenten zelf maar ook in het onderwijs, het welzijn, de zorg, de corporaties etc.
- Elektronische dienstverlening wordt bevorderd en de gemeente draagt zorg voor de toegankelijkheid voor mensen met (digitale) functiebeperkingen.
- Burgers krijgen op korte termijn antwoord op hun vragen
- Administratieve lasten voor burgers en bedrijven worden gesaneerd waar mogelijk
- Burgers worden in staat gesteld een raadgevend referendum aan te vragen.
- Er wordt een actief beleid gevoerd dat zeggenschap in kleine kernen en dorpen versterkt door het in stand houden of instellen van buurt/kern/dorpsraden.
- De PvdA bewaakt de dienstbaarheid van bestuurders en draagt zorg voor verantwoorde omgang met publiek geld.

16 Internationale solidariteit

Iedereen is burger van de eigen gemeente, wijk of buurt. Maar we zijn ook allemaal wereldburger. Dat betekent dat ook gemeenten actief vorm moeten geven aan internationaal beleid. Voor de PvdA staat internationale solidariteit voorop. Samenwerking met collega-bestuurders in partnergemeenten is nodig om het lokaal bestuur wereldwijd te versterken. Daarnaast moet de gemeente het goede voorbeeld geven door eerlijk aan te kopen en aan te besteden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De stedenband of partnerschap blijft een belangrijke peiler van internationale samenwerking op lokaal niveau.
- Bij beslissingen van de gemeente wordt rekening gehouden met de gevolgen voor ontwikkelingslanden. Bijvoorbeeld geen gebruik van tropisch hardhout bij nieuwbouw, voor de nieuwe vergadertafel van de burgemeester of de renovatie van oude wijken.
- Zowel bij aanbestedingen, als bij het inkoopbeleid moet de gemeente heldere criteria hanteren die rekening houden met duurzaamheid en mondiale solidariteit. Zoals gecertificeerd hout als voorwaarde in de bouw en alleen eerlijke koffie in het gemeentehuis.

18 Kunst en cultuur: een bron van inspiratie

Kunst en cultuur zijn een bron van inspiratie maar spelen ook een belangrijke rol bij participatie en emancipatie van burgers. Cultuur draagt ook bij aan het imago van een gemeente en aan de lokale identiteit. Het is bij uitstek een terrein waarin de ene gemeente zich kan onderscheiden van een andere gemeente. Daarvoor is een gevarieerd cultureel aanbod van belang. Bewoners moet de mogelijkheid geboden worden om mee te doen en waar mogelijk moeten eigen initiatieven gestimuleerd worden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Er komt voldoende werkruimte beschikbaar voor jonge, startende kunstenaars waardoor die in de gelegenheid zijn om hun talenten te ontplooien. Leegstaande gebouwen kunnen hiervoor uitkomst bieden.
- De gemeente zet zich in voor een jeugdcultuurfonds om kunstbeoefening breed toegankelijk te maken.
- Private initiatieven van kunst en cultuurinstellingen moeten meer worden aangemoedigd. De gemeente helpt kunstenaars bij het zoeken naar publiek/private financiering.
- Cultuuronderwijs is een essentieel onderdeel van het onderwijsaanbod. Om leerlingen in aanraking te laten komen met kunst en cultuur maken gemeenten geld vrij voor bezoek aan culturele instellingen zoals theater, musea en bioscoop.
- Er moeten meer mogelijkheden komen voor cultuur educatie op de lerarenopleidingen voor het primair en voortgezet onderwijs. Samenwerking tussen culturele instellingen en brede scholen moet gestimuleerd worden.
- Door de opkomst van internet staat de Openbare Bibliotheek als publieke voorziening onder druk. Bibliotheken vervullen echter een belangrijke rol als ontmoetingsplek dicht in de buurt. Om die rol te behouden moet de bibliotheek veranderen. Dat betekent investeren in de digitale bibliotheek, het aanbieden van cursussen, en het verzorgen van leescafé-voorstellingen voor scholen en multimediatoepassingen.

19 Aanpak drugsoverlast en verslaving

Met de opkomst van het gebruik van softdrugs is er in sommige plaatsen overlast ontstaan door drugstoerisme. De handel in cannabis is zeer lucratief en gaat vaak gepaard met veel overlast en criminaliteit. De gevolgen zijn zeker voor kwetsbare buurten desastreus: onveilige en verloederde wijken. De PvdA vindt dat drugsoverlast en criminaliteit hard bestreden moet worden. Niet door extra regels in te stellen, maar door te handhaven als regels worden overtreden. Gemeenten hebben een leidende rol om overlast en criminaliteit aan te pakken.

De strijd tegen verslaving gaat door. Of het nu gaat om een alcohol-, drugs- of gokverslaving. Wat ons betreft is voorkomen altijd beter dan genezen. Voorlichting over de gevaren van verslaving is het beginpunt van een effectief lokaal verslavingsbeleid. Kinderen worden beschermd door coffeeshops in de buurt van scholen te verbieden. Mocht het toch fout gaan, dan moeten goede zorg en opvang, verslaafden op termijn weer een nieuwe toekomst bieden. De gemeente speelt hierbij een sturende rol.

De PvdA is voorstander van het gedoogbeleid voor softdrugs. Het verbieden van softdrugs helpt niet, omdat dan de verkoop de illegaliteit in wordt gedreven, waardoor het zicht erop wordt verloren. Cannabis mag worden verkocht, maar mag niet worden ingekocht door de coffeeshopeigenaar. Dit is inconsistent en daarom is de PvdA voorstander van een proef op het openen van de achterdeur waardoor de aanvoer en de kwaliteit van de cannabis kan worden gecontroleerd. Nederland heeft relatief weinig problemen met drugs en dat is iets waar we trots op kunnen zijn, maar ons niet ontslaat van de plicht om de problemen die er zijn hard aan te pakken.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Coffeeshops in de gemeente mogen niet in de buurt van scholen staan. Hierbij wordt uiteraard niet alleen gekeken naar de afstand, maar ook naar de loop of wandelroute van leerlingen en de openingstijden van de coffeeshop. Daar waar sprake is van overlast kan een gemeente overgaan tot sluiting
- Overlast in de buurt van coffeeshops worden aangepakt door meer controle door de politie.
- Verslaving voorkomen is beter dan genezen. Daarom is de PvdA voorstander van alcohol- en drugspreventieprogramma's, zoals het geven van voorlichting op scholen door de GGD.
- Bij verslavingsbeleid en maatschappelijke opvang hebben jongeren absolute voorrang.
- Overlastgevende verslaafden wordt een persoonlijke aanpak op maat geboden. Overlast aanpakken werkt niet met alleen repressief optreden van de politie. Daarnaast hebben verslaafden recht op hulp en zorg.
- Met woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars en instellingen voor verslavingszorg maken we prestatieafspraken over de bouw van specifieke woonvormen voor verslaafden en ex-verslaafden.
- Verslaafden en daklozen die structureel weigeren mee te werken en overlast blijven veroorzaken, worden hierop aan gesproken en krijgen sancties opgelegd.